ЗБІРНИК НАУКОВИХ
ПРАЦЬ З МАТЕРІАЛАМИ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

НАУКОВІ ОРІЄНТИРИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ

27 березня 2026 рік
м. Умань, Україна

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2026

УДК 082:001
Н 34

Організація, від імені якої випущено видання:
ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»
Номер запису організації в Єдиному реєстрі громадських об'єднань: 1499141.

Голова оргкомітету: Сотник С.Г.

Верстка: Білоус Т.В.
Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 11 від 26.03.2026 року.

*Конференцію зареєстровано Державною науковою установою у сфері управління Міністерства освіти і науки «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» в базі даних науково-технічних заходів України на поточний рік та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (**Посвідчення № 152 від 26.01.2026**).*

*Збірник наукових праць з матеріалами конференції видано офіційно суб'єктом видавничої справи зі **Свідоцтвом ДК № 7860 від 22.06.2023**.*

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

Н 34 **Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень**: збірник наукових праць з матеріалами VII Міжнародної наукової конференції, м. Умань, 27 березня, 2026 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2026. — 350 с.

ISBN 978-617-8582-30-2
DOI 10.62731/mcnd-27.03.2026

Викладено матеріали учасників VII Міжнародної наукової конференції «Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень», яка відбулася 27 березня 2026 року у місті Умань.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2026
© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2026
© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2026

ISBN 978-617-8582-30-2

ВПЛИВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ІНШОМОВНИХ МОВЛЕННЄВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Довгаль Ірина Анатоліївна
спеціаліст вищої категорії
Відокремлений структурний підрозділ «Краматорський фаховий коледж Криворізького національного університету», Україна
старший викладач
ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», Україна

Самостійна робота здобувачів освіти у контексті вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням є не просто додатковим елементом навчання, а основним механізмом трансформації теоретичних знань у практичні навички. Вивчення іноземної мови поза аудиторією дозволяє студенту не просто зазубрювати правила, а «занурюватися» у професійне середовище через автентичні джерела.

Для майбутніх фахівців у галузях технології приготування їжі, ресторанного обслуговування, підприємництва, металургії та безпеки праці мова стає інструментом доступу до міжнародних стандартів та глобального ринку. Варто враховувати, що кожен вид самостійної діяльності має специфічний вплив на різні аспекти мови, це впливає на лексичний запас, граматичну правильність та фонетику.

Мета організації самостійної роботи здобувачів освіти щодо вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням: формувати навички вільного оперування професійною термінологією в межах обраної галузі; розвивати здатність швидко пристосовувати мовленнєву поведінку до специфіки професійних ситуацій та запитів іноземних партнерів чи клієнтів.

Збільшувати лексичний запас допомагають види робіт, пов’язані з систематизацією та аналізом текстів. Лексика — це основа професійної мови.

Глосарій та робота з текстом є ефективними видами діяльності. Здобувачі освіти постійно виписують терміни та нові слова, створюючи базу «активної лексики». Наприклад, у сфері технології приготування їжі та ресторанної справи важливо розрізняти відтінки значень процесів (як-от *stewing* проти *braising*), тоді як у металургії та безпеці праці критичною є точність у назвах сплавів та засобів індивідуального захисту.

Такі вправи, як аналіз рецептів, оголошень та реклами, найкраще впливають на запам'ятовування слів-дій та прикметників. Опис характеристик продукту в маркетингу або покрокових інструкцій у техпроцесі змушує здобувачів освіти використовувати специфічну лексику в контексті. Як результат, ми отримуємо фахівця з багатим термінологічним запасом, здатного вільно читати міжнародні технологічні карти або бізнес-звіти.

Знання граматики додає впевненості у письмі та мовленні. Грамотний імейл створює образ професіонала. Вас легше розуміти носіям мови, бо ви не змінюєте структуру речення. Тому виконання граматичних вправ здобувачами освіти допомагає їм зрозуміти граматичні структури іноземної мови. Граматичні вправи вчать бачити логічні зв'язки: як змінюється сенс речення від одного допоміжного дієслова, як правильно будувати порядок слів, як узгоджувати часи в складних реченнях. Наприклад, використання наказового способу є базовим для кулінарних рецептів або інструкцій з техніки безпеки.

Крім того граматичні вправи зазвичай містять актуальну лексику, яка впливає на розширення словникового запасу в контексті.

Ще одним ефективним методом формування іншомовної грамотності є написання анотацій та рефератів. Це один з найкращих спосіб вивчити пасивний стан (*Passive Voice*) та складні синтаксичні конструкції. У металургії та технології приготування їжі процеси описуються там, де важлива дія, а не виконавець (*The metal is melted...*), а у сфері безпеки праці модальні дієслова (*must, should, strictly prohibited*) допомагають чітко формулювати правила. У бізнес-середовищі ділове листування вимагає чітких структур для уникнення двозначності в контрактах.

Вимова та інтонація формують професійний імідж під час усних комунікацій. Це ключові елементи для подолання мовного бар'єру. Тут на перше місце виходить робота з відео, техніка «Шедовінг», аудіолінгвальний метод. Слухаючи фахівців світового рівня, шеф-кухарів, інженерів чи бізнес-аналітиків, які спілкуються або розповідають інформацію іноземною мовою, здобувачі освіти підсвідомо копіюють правильну інтонацію та наголоси. Продовженням цієї роботи стають діалоги та презентації. Під час захисту проєкту здобувач освіти змушений контролювати власну фонетику, щоб бути зрозумілим аудиторії.

Ось приклади того, як це працює на практиці: у ресторанному обслуговуванні відпрацьовується ввічлива інтонація з гостями, у підприємництві — навички переконливого пітчингу, а в безпеці праці — чіткість команд під час інструктажів.

Розуміння того, як самостійна робота формує лексичну базу чи граматичну точність, є лише першим кроком. Для здобувача освіти важливо бачити не просто навчальну вправу, а реальний прототип своєї майбутньої професійної діяльності. Адже знання граматичних часів, пасивного стану чи модальних дієслів набуває справжнього сенсу лише тоді, коли воно стає частиною технічного звіту, міжнародного контракту або інструктажу з безпеки.

Наступні приклади завдань показують практичні сценарії застосування здобувачами освіти самостійної роботи для всіх галузей. Завдання спроєктовані так, щоб студенти могли одночасно розвивати іншомовні мовленнєві компетенції та вузькоспеціалізовані навички.

1. Технологія приготування їжі та Ресторанний сервіс

У цій сфері мова виступає містком між кухарем та гостем або міжнародним стандартом.

В процесі складання технологічної карти страви (*Recipe Writing*) студент не просто перекладає інгредієнти, а вчиться вживати специфічні дієслова для опису текстур (*searing, blanching, drizzling*). Це розвиває як *Hard Skills* (знання одиниць вимірювання), так і *Soft Skills* (ввічливість та емпатію при прийнятті замовлення).

Виконання ситуативної вправи (розігрування діалогу), наприклад «Обслуговування гостя з особливими дієтичними потребами», тренує як знання міжнародної класифікації алергенів, так і уміння використовувати маркери ввічливості (*Politeness markers*), що є критичним для сервісу високого рівня.

2. Підприємництво та Маркетинг

Для майбутніх бізнесменів самостійна робота зосереджена на переконанні та презентації ідей.

Цікавим варіантом роботи є створення рекламного посту для соціальних мереж за моделлю AIDA (*Attention, Interest, Desire, Action*).

Варто також звернути увагу на підготовку *Pitch*-презентації інноваційного продукту. Під час такої самостійної роботи здобувач освіти опановує так звані Power Words — сильні дієслова, що здатні вплинути на інвестора, та вчиться будувати прогнози, використовуючи майбутні часи (*Will / Going to*).

3. Металургія та Інженерія

Тут домінує точність і робота з технічною документацією. Самостійна робота набуває аналітичного характеру.

Доречним прикладом завдання є анотування наукової статті про новітні методи гартування сталі або переклад фрагмента міжнародного патенту. Це дозволяє студенту опанувати складні іменникові конструкції (*Noun compounds*) та пасивний стан (*Passive Voice*), який є стандартом для опису виробничих процесів, де важливий результат, а не виконавець.

4. Безпека праці (Occupational Health and Safety)

У цій галузі мова — це передусім інструмент збереження життя та здоров'я.

Ефективним видом роботи є аналіз відеоінструктажів від провідних світових компаній. Студент має скласти власний чек-лист безпеки на основі почутого.

Особливий акцент робиться на модальних дієсловах (*must, should, strictly prohibited*). Правильне розуміння ступеня обов'язковості дії в англійській мові дозволяє уникнути помилок при маркуванні небезпечних зон або наданні першої допомоги за стандартами ISO.

Незалежно від спеціальності, самостійна робота має бути цілеспрямованою. Тільки через поєднання академічної грамотності та практичних кейсів студент формує мовленнєву компетенцію, яка робить його конкурентоспроможним на світовому ринку праці.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що тільки системний підхід до самостійної роботи дозволяє перетворити знання іноземної мови на реальну професійну перевагу. Комбінація різних видів діяльності — від ведення глосаріїв до підготовки публічних виступів — забезпечує комплексну підготовку сучасного фахівця.

Список використаних джерел:

1. Козак Н. М. Самостійна робота студентів як засіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 192 с.
2. Пантюк Т. І., Романишин Н. В. Методика викладання іноземних мов у вищій школі : навчальний посібник. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2021. 248 с.
3. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному навчальному закладі. Київ : Фірма «ІНКОС», 2019. 254 с.
4. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes: A Learning-centred Approach. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 183 p.
5. Педагогіка вищої школи : підручник / за ред. В. М. Кременя. Київ : Знання, 2020. 435 с.